

Lezingen gehouden niet onder ODV-paraplu (van Gene Zijde), maar op persoonlijke titel van de sprekers (vaak Henri)

12 mei 1989

ISRAEL - PRO EN KONTRA

Zo, goedenavond, vrienden. Zoals u allemaal wel weet, zijn wij niet alwetend of onfeilbaar, denkt u alstublieft zelf na, vorm uzelf een oordeel, en trek uw eigen conclusies. Het onderwerp is: 'Israël, pro en contra'.

Daar kun je jaren over praten en je kunt het met een paar woorden afdoen. Maar wanneer we zeggen: Israël, dan denken we aan de joodse staat, die ergens in het oude heilige land tot stand is gekomen. Wanneer we dan alleen denken aan het onrecht dat de joden overkomen is in die Tweede Wereldoorlog, de manier waarop landen geweigerd hebben bijvoorbeeld om mensen binnen te laten. Ik denk in dit geval onder meer aan de St. Louis, die dus ook met ruim negenhonderd joden een zwerftocht over de oceaan heeft moeten maken. Men wilde hem niet hebben in Havana, men wilde ze niet hebben in de Verenigde Staten. Uiteindelijk zijn ze opgedeeld, een paar man in Engeland, een paar man naar Frankrijk en ook nogal wat joden naar Nederland. En dat hebben ze niet overleefd. Wanneer we die geschiedenis en die schuld, die daar dan toch ook wel zit, hoor, bij allerhande landen en staten en zelfs bij de joodse gemeenschappen in bijvoorbeeld de Verenigde Staten. Wanneer we die allemaal opsommen, dan zeggen we: nou ja, ze mogen toch wel iets terug hebben. En dan: een eigen land, hun droom, waarom niet? Hoeveel jaren hebben ze elkaar niet toegeroepen, wanneer er een feest was: het volgend jaar in Jeruzalem. En nu is het eindelijk waar geworden. En dan denk je bij jezelf: ja, dat is allemaal mooi en goed, maar er is sindsdien wel het een en ander gebeurd. De wereld heeft met verbazing en vaak met bewondering toegekeken hoe in de driedaagse oorlog, enzovoorts, enzovoorts, in de zevendaagse oorlog, al die aanvallen van in feite toch groter en machtiger landen, zijn afgeslagen. Hoe Egypte tot een nederlaag werd gedwongen. Hoe Syrië met al zijn macht en al zijn intriges er niet is in geslaagd om werkelijk greep te krijgen op de staat Israël. En dan blijven we eigenlijk zitten met het probleem van de Palestijnen. De Palestijnen woonden in Palestina. Je kunt niet zeggen: het was hun vaderland in de zin van ze hadden een eigen staat. Het was een protectoraat van de Engelsen, voor die tijd was het zelfs onder Turkse invloed geweest. Dus nu te zeggen dat ze récht hebben op een absolute zelfstandigheid gaat misschien een tikje te ver. Aan de andere kant, als je in een land gewoond hebt vele geslachten lang, heb je dan niet het recht om de gelijke te zijn van alle anderen die daar wonen?

Het Israël van vandaag kent eerste klas en tweede klas burgers: De jood en de ander. En dan kun je daar over denken zoals je wilt, maar juist is het zeker niet. Een tweede punt waar we mee geconfronteerd worden is een soort Khomeiny-achtige inslag bij de fanatici. 'Wij zijn de joden, wij hebben récht op dit land en wij zullen het veroveren'. Dat is onder meer aanleiding geweest tot alles wat er op de Westbank gebeurt.

En als je dat dan allemaal zo bekijkt, dan wordt het moeilijk om te zeggen: ik ben er tegen of ik ben er voor. Israël heeft de woestijn laten bloeien, zeker, met geld dat ze van voornamelijk van gemeenschappen uit de Verenigde Staten hebben gekregen, maar ze hebben zelf het werk gedaan. Ze hebben welvaart geschapen, waar vóór hun komst grotendeels armoede was. Ze hebben handel en industrie uit de grond gestampt, waar de arabieren in casu de Palestijnen absoluut niet aan toe waren gekomen. Je moet bewonderen wat ze hebben gedaan. Aan de andere kant hebben ze het recht om daardoor ánderen te vernederen, hun rechten te ontnemen en op de meest wrede manier eigenlijk buiten spel te willen zetten? Om te begrijpen wat het joodse volk is, moet je teruggrijpen naar het verleden. En altijd weer worden we geconfronteerd met een eigenaardige splijting. Er zijn altijd een paar partijen geweest. Wanneer we kijken naar de manier waarop Judea, Samaria elkaar hebben bestreden bijvoorbeeld. Wanneer we kijken naar het optreden van een David, een groot koning overigens, tegenover Saul, en wat daar aan resultaten verder is geweest, oorlog en zo, nou,

dat klinkt ook niet zo leuk. Als we kijken naar wat Salomo heeft gedaan, dan kunnen we zeggen: ja, goed, Salomo was een groot vorst, hij was een grootmacht in het Midden-Oosten, maar hij had ook grote légers. En wanneer hij iets wilde hebben, dan nám hij het. Ja, zelfs wanneer we teruggaan naar de eerste komst. We weten het allemaal: Mozes moet afstand doen, hij blijft achter en onder Aräon gaat het verder. En ze moorden een heel volk uit. Ze roeien stammen uit. Wanneer ze niet wegvluchten, dan vernétigen ze ze, 'want het is hún land, God heeft het hun beloofd'. Is dat reëel? Nou, ik zou zeggen van niet. Nou ja, goed, als je daarin gelóóft, dan kun je natuurlijk die historie accepteren, maar geeft je dat dan het recht om na zóveel eeuwen nog op dezélfde manier te denken én te handelen, ja, én te handelen. Want laten we niet vergeten dat er dorpen zijn uitgemoord door Israëlsche terreurgroepen. Laten we niet vergeten dat de Palestijnse terreur het ántwoord is geweest op de eerste aanvallen van joden, die hun eigen gebieden, in feite kibboetsen in die tijd, veilig wilden stellen. Daar zijn de eerste vuurgevechten door ontstaan. Laten we niet vergeten dat bijvoorbeeld de Westbank een terrein was dat internationaal werd toegekend aan de bewoners van Palestina en eventueel aan een land dat daar de heerschappij wilde uitoefenen. Dat is Arabisch gebied. De joden zijn er eenvoudig binnengegaan. Ze hebben van hun oorlog gebruik gemaakt om meteen dat hele settlersprojekt op te zetten. Steeds meer grond wordt onteigend en niet altijd tegen eerlijke prijzen. Steeds meer worden de arabieren, de Palestijnen in casu, worden teruggedrongen in hun mogelijkheden, zelfs hun mogelijkheden om wat te verdienen, om redelijk te leven. O ja, als ze zoet zijn, dan mogen ze als tweederangsburgers een niet ál te armoedig bestaan voeren, dat is waar. En als je dan geconfronteerd wordt met dat alles, dan vraag je je af: ja, hoe kan dat eigenlijk? Want als er één geloof is dat medemenselijkheid, dat rechtvaardigheid predikt, naast het christendom, is het het Judeïsme. Het respect voor de medemens, het niet tot slaaf maken van medemensen, het niet nodeloos doden van medemensen, geen onrecht doen aan weduwen en wezen en geen kinderen vermoorden, en dat is ook gebeurd. Ja, dan word je toch teruggeworpen naar de moderne historie. En dan denken we aan de tijd dat de joden alle vluchtelingen zouden willen ontvangen in Palestina en dat dáárdoor een strijdtoestand ontstond, eerst tegenover de Palestijnen. Want men wilde dat die Palestijnen dan maar ruimte moesten maken voor steeds meer joden, daarna met het engelse gouvernement. De Engelsen hebben geprobeerd om dat evenwicht een hele tijd in stand te houden. En de meeste van u hebben dan het verhaal van de Exodus gehoord, het schip dat uiteindelijk erin geslaagd is, enzovoorts, enzovoorts. Realiseert u zich dat ín de tijd dat dit gebeurde er terreurgroepen waren, joodse terreurgroepen, die moorden hebben gepleegd, aanslagen, die dezelfde bommen hebben gegooid die ze op het ogenblik de Palestijnen kwalijk nemen. Denk aan de bomaanslag op het Koning David hotel bijvoorbeeld, een tamelijk geruchtmakende kwestie die u ongetwijfeld terug kunt vinden. Als u dat allemaal bekijkt, dan moet u ook eens kijken naar degenen die nu in de regering zitten. En dan zien we dat heel veel van de regeerders van de laatste tijd juist behoord hebben tot dergelijke actiegroepen of, als je de moderne term wilt gebruiken, terroristen. In hen is het idee dat je met geweld kunt bereiken, verankerd. Maar dat betekent gelijktijdig dat er in Israël gelijktijdig van alles en nog wat aan het gebeuren is, want niet elke jood denkt zo. Er zijn zelfs orthodoxe joden die zeggen: Israël bestaat nog niet. Israël, dat is maar een menselijke structuur, het rijk Gods is nog niet gekomen, want de tempel is nog niet opgebouwd op de tempelheuvel. En er zijn er veel die zeggen: Ja, maar je moet je medemensen toch respecteren en anderen roepen uit: ja, maar we willen vrede; en niet een voortdurende uitbreiding van ons terrein ten koste van onnoemelijk veel lijden, geweld, maar ook een toenemende verruwing van onze jeugd... Het is nog níet zover, maar de kans dat de strijdende partijen elkaar ook daadwerkelijk te lijf gaan, en niet alleen in de Knesseth, is niet zo ver meer af als velen vrezen. Israël, altijd verdeeld tegen zichzelf, is ook nu verdeeld tegen zichzelf. En daar staan we voor het punt waarbij een pro en een contra gemakkelijker kan worden gedefinieerd. Ik ben ervoor dat de staat Israël, gezien wat ze heeft opgebouwd, wat ze heeft bereikt, blijft bestaan. Ik ben ervoor dat de Palestijnen de mogelijkheid krijgen om op hun éigen wijze te gaan werken, zeker nu ze hebben bewezen dat ze óók in gemeenschap, landbouw kunnen bedrijven en kale grond weer vruchtbaar maken. Ik ben ervoor dat de joden een eenheid vormen, niet alleen een eenheid van geloof, van gehoorzaamheid aan de rabbi's, maar een eenheid van mensen, die leven in hun eigen cultuurpatroon, die leven in een gezamenlijk begrip van behoren tot. Ik ben er tegen dat Israël zijn zeer grote oorlogskosten voortdurend kan financieren door bijdragen die door joden die níet naar Israël willen, wordt betaald. Een gewetensgeld. Ik ben er tegen dat de Palestijnen met geweld tegen vrouwen en kinderen, met bruto geweld vaak, tegen alle mensen die niet strijden, proberen hun gelijk te halen, hun wraak te vinden. En waarom? Omdat je, wil

je deze wereld in stand houden, wil je op deze wereld wat bereiken, niet moet denken aan macht, niet aan geld en bezit, maar aan mens, menszijn en de samenwerking tussen mens en natuur.

Ik houd niet van mensen, die denken dat afpersing een juist middel is om vrede te vinden, ook niet wanneer dat toevallig niet Israël zou zijn, maar de Verenigde Staten, de Sovjetunie of een ander land. Vrede, die met een atoombom, met de loop van een geweer wordt afgedwongen, is geen vrede. Ze is een uitstel van moord. Laat Israël zichzelf eerst vinden, laat Israël zijn geschillen onderling eerst eens oplossen en niet in een voortdurende belangenstrijd en zelfs stamstrijd, want daar lijkt het wel op, - de oostjoden tegen de westjoden -, in een staat een zodanige onevenwichtigheid scheppen dat daardoor geweld naar buiten en conflicten buiten het eigen terrein voor de regering eigenlijk een welkom middel zijn om haar eigen inzichten en wil door te brengen. Ik ben voor Israël, ik ben voor Israël, omdat een volk dat zolang ontheemd is, ergens een eigen rijk moet hebben, ergens een stukje grond, waarvan je kunt zeggen: dat is van mij. Ik ben voor Israël, omdat de joden hebben bewezen dat ze niet alleen maar de parasiterende handelaren of bankiers zijn, of misschien de wetenschapsmensen, en de uitvoerende en scheppende artiesten, maar dat ze mensen zijn die het land kunnen bebouwen, die de wapens kunnen hanteren wanneer het nodig is en die gelijktijdig diep in zichzelf toch een mystiek van zelf zijn in de gemeenschap kunnen ervaren. Dat kun je niemand ontnemen, ook niet na tweeduizend jaar in de verstrooiing. Dat is het récht van Israël, maar dan zeg ik er onmiddellijk bij: Zodra Israël méér wil zijn dan dit, zodra men probeert om de Knesseth te maken tot een joods Vaticaan, wanneer rabbi's met hun eigen gezagsuitoefening, want ze zijn er in de Verenigde Staten plenty, die hun hele gemeente in een vrijwillig ghetto samenballen, en die de joodse wet en de joodse leer als het ware zouden willen opdwingen aan iedereen, die waardig wordt geacht, die zou ik willen zien verdwijnen. Degenen die anderen tot slachtoffer willen maken, omdat ze zelf slachtoffer zijn geweest, kan ik begrijpen, maar ik kan ze niet gedogen in hun wraakneming op de wereld. Ik kan begrijpen dat het jodendom lange tijd gekweld is door een minderwaardigheidsbesef, maatschappelijk, dat door het besef uitverkoren te zijn, gecompenseerd moest worden. Maar ik kan niet begrijpen dat datzelfde jodendom, nu het z'n mogelijkheid heeft, zich te bewijzen als een waar volk, nog steeds blijft schermen met z'n uitverkiezing, oude bijbelse gebeurtenissen en uitspraken citeert en op grond dáárvan een macht opeist die het niet toekomt. O zeker, ook Syrië is eens deel geweest van een rijk waarover de vorsten en zelfs de Richteren al van Israël hebben geheerst. Maar Nederland is een deel geweest van het Spaanse rijk. Als Spanje nu eens zou vragen om Nederland en België wederom als provincies toe te kennen aan Spanje, dan zou je toch lachen? Dan zeggen ze: ze zijn gek. Waarom zou het hier gek zijn en daar niet? Ik ben tégen die voortdurende uitbreidingsdrang, deze in bepaalde kringen steeds sterker wordende drang om dan maar met geweld een eerste macht te worden in Afrika, in Azië. Ik geloof in een medemenselijkheid die helaas ontbreekt in het moderne Israël. Kinderen mishandelen, protesterende jongeren doodschieten, huizen van families afbreken en vernietigen of uitbranden, alleen omdat je het gevoel hebt dat ze misschien wel tégen je zouden kunnen zijn, zonder dat er ook zelfs maar flagante bewijzen zijn dat zo iemand tegen je is. Moet je dat gedogen?

Het betekent dat Israël bezig is om de werkelijke waarde van het jodeïsme langzaam maar zeker om hals te brengen om terug te keren naar die tijd dat de joden zich ten aanzien van de wereld - o, het is al heel lang geleden, ik weet het, drieduizend jaar misschien bijna - gedroegen als een róversvolk; met een eigen god die beter was als ieder ander en daardoor het récht om ieder ander aan zich te onderwerpen. Moet je terug naar die tijd? In een schaarsbevolkte wereld komt dat veel voor. In de tijd van de stadsstaten zien we heel veel parallellen met hetgeen ik zo-even heb genoemd. Maar kan dat in een moderne wereld? Een wereld met een toenemende overbevolking. Een wereld met toenemende problemen, met weer, met plantengroei, ja, zelfs met het verschaffen van voldoende voedsel. Een wereld waarin iedereen spreekt over de rechten van de mens en ieder ze voor anderen probeert te ontwaarderen. Een wereld waarin handelsbelangen belangrijker zijn dan medemenselijkheid. Juist hier zou het jodendom met zijn goede kanten zo ontzettend veel kunnen betekenen. En het is de strijd van Israël en de overwinning van Israël geweest, die mensen als Ayatollah en nog zo'n stelletje eigenlijk in het zadel heeft geholpen, laten we dat niet vergeten. Je kunt wel zeggen: de Arabische staten hebben zo weinig voor de Palestijnen gedaan en dan kun je ook zeggen: de Nederlanders hebben veel te weinig voor de joden gedaan indertijd. En die joden

die behoorden dan in ieder geval voor een groot gedeelte nog hier in Nederland, het waren Nederlandse burgers, waren óók deel van de Nederlandse cultuur. Daar was dat niet het geval. De Palestijnen hebben zich macht verworven, zeker. Ze hebben zich aangepast, zoals eens de joden zich hebben moeten aanpassen. Toen ze hun eigen wijk hadden over de Tiber, het oude Rome. Maar kún je dat in deze tijd nog doen, terwijl de hele wereld grote veranderingen tegemoet gaat en daarbij ongetwijfeld rampen tegemoet kan gaan die tot een decimering van de wereldbevolking kunnen leiden. Kun je dán nog blijven vechten over dergelijke dingen? Moeten dan die Palestijnen niet eindelijk ook het gevoel hebben dat er naar hén wordt geluisterd? Dat zij meetellen, dat ze niet alleen een minderwaardig boerenvolkje zijn, dat door de 'welwillende, op grond van de bijbel eigenaar zijnde, regering en 'godsdienstleiders' hen wordt toegekend'. Nee....

Wat Israël doet is verkeerd. Israël dat goed bevriend was met moordenaars en dictatoren van midden-afrikaanse staten, dat beste relaties heeft met Zuid-Afrika. Een Israël dat zó denkt, vernietigt het jodendom, brengt zichzelf tot die tweespalt, waarvan we bij verschillende profeten de vroegere bewijzen kunnen terugvinden, de verwijten en de klaagzangen van een Jeremia, gevolgd door de beloften ongetwijfeld van bijvoorbeeld Jesaja. Maar, wat zal kómen?.. De messiah, maar ze is er nu níet; of hij is er al geweest en dan hebben ze de boot gemist. Of hij is er nog niet, laten ze dan mensen zijn met mensen, niet zichzelf beter achten dan een ander, laten ze hun godsdienst belijden, trouw aan de wetten daarvan. Laten ze de Thora en de Talmoed zien als een regel voor hun leven, niet als iets waaraan ánderen zich hebben te onderwerpen.

Laten we de vrijheid waar ze eens naar hebben gehunkerd, vinden in hun eigen land, doordat ze ánderen die vrijheid geven. En daarmee heb ik, geloof ik, mijn argumenten duidelijk genoeg uiteen gezet. Wanneer je uitgaat van je eigen meerwaardigheid, dan ben je in feite een nazi of een fascist. Wanneer je uitgaat van het recht om anderen te onderwerpen aan jóuw inzichten, kost wat kost, dan ben je niet beter dan een Stalin. Wanneer je leert met mensen te leven, zodat allen gelukkiger kunnen zijn, dat allen vrede kunnen vinden, dat allen hun eigen weg kunnen gaan, zonder dat ze daarbij gelijktijdig anderen hun geluk, hun leven verstoren, dan heb je wat bereikt. Als Israël zijn innerlijke wereld met zijn dorre en onvruchtbare vlakten zo hier en daar eens net zo zeer tot bloei kon brengen als het land, dan zou ik zeggen: ik ben geheel voor Israël. Nu echter zeg ik: de verwaandheid van een nieuwgeboren staat, het fanatisme van mensen die terreur hebben leren hanteren als een handig staatsmiddel moeten we ontkennen. De handelingen van Israël veroordeel ik. Het bestaan van Israël prijs ik. En de betekenis van Juda en het judaïsme in deze wereld kan veel groter zijn dan het nu is, wanneer het zich bezint op zijn eigen waarden. Hebt u commentaar?

❖ *wat zou u bijvoorbeeld willen zeggen tegen de mensen die nu zich gevestigd hebben in de bezette gebieden op de Westbank, die hebben daar gemeenschappen gevormd, zijn niet van plan daar weg te gaan...*

Dat weet ik. En dan zou ik zeggen: datgene wat je op diefstal en roof hebt gebouwd, mag je niet behouden. En zelfs de mens die je terecht tot slaaf hebt gemaakt en de mens die je terecht zijn bezit heeft door verschuldiging moeten toekennen, valt onder de wet en zal na vijftig jaar vríj moeten zijn. Bedenk dat. Dit is geen eeuwig bezit voor het volk, en voor je nageslacht, wanneer je je eigen wet gehoorzaamt. En wanneer je anderen doodt om jouw recht eeuwigheid te geven, dan vernietig je jezelf en vernietig je het respect dat je had kúnnen bezitten, wanneer je niet geijverd had voor enkele zinsneden uit de bijbel, maar had geijverd om het geheel van de wet en het geheel van alle profeten te maken tot een toepassing in de moderne tijd. Keer niet terug naar het roversbestaan waarbij joden elkaar zo zeer beoorloogden dat het voor Babylon mogelijk was om het land te bezetten. Want Babylon wacht op uw verdeeldheid en Babylon wordt machtig uit het onrecht dat gij begaat. Wees rechtvaardig, niet tegenover uzelf en uw eigen volk alleen, maar tegenover allen die ge op uw weg ontmoet. Dat zou ik hen willen zeggen.

❖ *Is het zo dat wanneer de, mag ik wat zeggen?*

Ja.

❖ *Wanneer de mentaliteit van Israël, dat die verdeeldheid, dat wanneer dat niet verandert, dat op den duur hun werkelijk hun ondergang gaat worden?*

Er is op dít ogenblik al in Israël helaas een grote verdeeldheid en men zegt zelfs wel eens op het ogenblik dat er al een strijd is - een politieke ongetwijfeld - tussen Haifa en Jeruzalem en

geheel onjuist is dat niet. Vergeet één ding niet: het jodendom heeft door zijn toch wel voor een deel ook zelf gekozen isolement van anderen, een grote mate van fanatisme gebracht in z'n manier van leven. En fanatisme wordt net zo goed gebruikt tegenover joden als tegenover niet-joden. Het gevaar van partijen die elkaar ónderling gaan bestrijden in Israël is groter dan menigeneen zal durven verwachten, laat staan zal willen toegeven. Wanneer dit echter gebeurt, dan zijn er heel veel Islamitische staten die daar graag gebruik van zullen maken. Ik geloof dat dat het juiste antwoord is. Ja, vrienden, ik heb u de kans gegeven om nu al een paar vragen te stellen, u kunt dadelijk nog verder gaan met vragen natuurlijk. Maar als je zo'n onderwerp krijgt en je moet een pro of contra of allebei proberen duidelijk te maken, dan kun je dit alleen doen door niet juridisch maar menselijk te denken. Te begrijpen wat de psychologische achtergronden zijn, die veel joden voeren tot hun gedrag van heden; en hen ook eens hebben gevoerd tot hun bestiale wreedheden tegenover Arabische gemeenschappen. Kampsyndromen enzovoorts, jazeker. Begrijpen wil echter niet zeggen goedkeuren. Begrip heeft Israël nodig, maar geen goedkeuring zonder meer, want in z'n eigen monomanie dreigt het zichzelf te vernietigen. En het zou jammerlijk zijn, wanneer iets waar ook zoveel goeds uit is geboren, zou worden weggevaagd van deze wereld. Die punten heb ik u willen voorleggen. Ik hoop dat ik dit duidelijk en niet al te retorisch heb gedaan. En als u daar zo dadelijk opmerkingen, en vragen en commentaren over hebt, dan kunnen we daar na de pauze verder op door gaan. Wat dit ogenblik betreft, zou ik u willen raden: strek de benen, ontspan de zitspieren en denk erover na of er misschien iets is waar u tóch wat over wilt zeggen. En als u voor een of andere partij wilt kiezen, gaat u gang, want ik heb géén partij gekozen voor een bepaalde groep, maar alleen voor de mensheid. Dank u voor uw aandacht.

VRAGENGEDEELTE

Zo, goedenavond weer vrienden. Het is nu de tijd om uw vragen te beantwoorden, zover als dat gaat. En dan beginnen we natuurlijk met alles wat betrekking heeft op het onderwerp. Mag ik de eerste schriftelijke vraag.

❖ *Zowel op wetenschappelijk als artistiek gebied zijn het bijna altijd joden die het meest presteren. Hoe komt het? Graag uw verklaring.*

O, dat is betrekkelijk eenvoudig. Wanneer u zich realiseert hoe de joodse jongeren worden opgevoed, dan zult u ontdekken dat studie, uithoudingsvermogen door die leefwijze eigenlijk worden aangemoedigd. Wanneer ze dan een talent hebben en dat proberen te ontwikkelen, dan doen ze dit dus met veel meer uithoudingsvermogen en vooral met grotere zelfdiscipline dan de meeste anderen. Je kunt niet zeggen dat alle grote kunstenaars joden zijn geweest, maar je kunt wel zeggen dat wannéér een jood een gave heeft, hij er veel meer van weet te maken dan vele anderen, omdat hij door zijn vasthoudendheid en zijn zelfdiscipline dus veel eer tot resultaten komt en daarnaast gewend is om wat meer kritisch te staan tegenover hetgeen hij zelf voortbrengt dan vele anderen. Is dat voldoende?

❖ *Kunt u mij zeggen waarom Jezus het joodse volk uitzocht om daar verlossing te brengen, waarom niet in India bijvoorbeeld of welk ander land dan ook?*

Daarvoor moeten we de historische samenhangen kennen. In die tijd was Rome een grote macht. Rome beheerste in feite het gehele westen. Tot Schotland toe waren ze in die tijd al gevorderd. En wanneer Jezus dus met de joden te maken had, dan kwam daar bovendien bij dat ze door de onderdrukking, die er in die tijd ongetwijfeld was, allemaal nogal erg wachtten op een Messias. Dat wil zeggen dat dus leringen van rondgaande predikers veel méér aandacht trokken dan elders het geval zou zijn geweest, zeker in India, waar je dus via de verschillende hoven van de vorsten had moeten werken om enige impressie te maken. Dit is zelfs later nog zo geweest. Wanneer we kijken wat Siddharta heeft gedaan, dan weten we ook dat hij van het ene hof naar het andere trok vaak; en eigenlijk pas toen het klooster van de drie bomen was gesticht, zich ook meer tot het gewone volk heeft gericht. Jezus kwam voor het volk, hij kwam dus speciaal in een gebied waarin zijn boodschap nódig was en waarin ze gehoor zou vinden. Het voordeel was verder dat de slavenhouderij in Israël op een totaal andere voet was geschoeid, een totaal andere leest, moeten we zeggen dan bijvoorbeeld in Rome of in Griekenland of in Egypte of in India. Hierdoor was het mogelijk om een nieuwe weg aan te kondigen die niet alleen voor een bepaalde kaste of stand, maar voor iedereen gelijkelijk zou gelden. Als Jezus in India had gewerkt en hij had de paria's erbij betrokken, dan zou hij er onmiddellijk de toorn van alle brahmanen tegen zich gekregen hebben. Hij zou waarschijnlijk dán óók gestorven zijn, maar het volk en ook zijn eigen leerlingen zouden dan ten aanzien van

die paria's toch wel erg dubieus gekeken hebben en gezocht hebben naar een andere weg om dat geloof dan toch maar te verkonden. Het is dus duidelijk: de tijd was er rijp voor, dit gebied gaf de grootste mogelijkheden, zowel voor verkondiging, acceptatie alswel verbreiding. Ik hoop dat het daarmee voldoende is gezegd.

❖ *Waarom heeft het jodendom zo'n grote plaats in de mensheid ingenomen? Zou je kunnen zeggen dat ze een bepaalde functie zouden kunnen hebben in de bewustwording van de mensheid als geheel?*

Je kunt alles zeggen wanneer je dat wilt. Maar zo'n grote plaats is iets wat ik toch wel tussen aanhalingstekens wil plaatsen. Laten we ons heel goed realiseren dat zelfs nu het christendom ver in de minderheid is ten aanzien van andere filosofische denkwijzen en geloofsvormen. Het jodendom echter is de basis geweest van het christendom. Ofschoon Jezus heeft gezegd dat hij het einde was van het oude verbond, hebben zijn volgelingen altijd de joodse wijsheid van het oude testament mee als basis genomen voor hun gedragingen en hun verkondiging. Het resultaat is dus dat de belangrijkheid van het jodendom groter is geworden door het ontstaan van de christenheid. Vóór die tijd was het in feite een betrekkelijk klein volk dat niet al te veel invloed had en dat eigenlijk zelfs door de Romeinen niet voor vol werd genomen. Ze konden namelijk weinig rijkdom opleveren en de exploitatie was dus de moeite niet waard, maar ze waren van strategisch belang, mede gezien wat men in Egypte wilde bereiken, dús heeft men het bezet en beheerd. Ik geloof dat je van het jodendom wel kunt zeggen dat het in de westelijke wereld de basis is geweest van het één-godendom.

Daarbij vergeten veel mensen dat bijvoorbeeld het hindoeïsme eveneens een één-godendom is, waarbij de verschillende gezichten van de godheid niet betekenen afzonderlijke personen, maar in feite betekenen - volgens de brahmaanse leerstelling - de aangezichten van een kracht die men zelve niet kan kennen. Hetzelfde geldt voor bepaalde Griekse leringen. Ook daar heb je wel te maken met een heel pantheon, maar daarachter staat Kronos en achter Kronos staat de onbekende macht waaruit die voortkomt. Het is dus heel erg moeilijk om te zeggen: het is de belangrijkste verkonder geweest van het één-godendom. Maar ik denk dat je wel kunt zeggen dat het dualisme, dus God en tegen-God, of satan dus in het jodendom al betrekkelijk vroeg verankerd is geweest en daarmee de opvattingen van zeer veel mensen sterk heeft beïnvloed. Verder dient men er rekening mee te houden en dat is weer een ander punt, dat de joden zeker rond de tijd van 100 v. Chr., 150 v. Chr., tot misschien zelfs 70 tot 100 na Chr. de belangrijkste handelaren waren in het Middellandse Zeegebied en daardoor de verbreiding van hun cultuur aanmerkelijk eenvoudiger plaatsvond dan bijvoorbeeld de Griekse, de Syrische enzovoorts, enzovoorts. Daarvoor zijn ze dus van belang. Of ze een bijzondere plaats hebben gehad? We hebben ze die plaats gegeven. En misschien hadden ze die plaats al snel verloren, wanneer men niet had gezegd dat zij de moordenaars van Jezus waren, - wat natuurlijk helemaal niet klopt -, want als we het zo bekijken, dan zijn er hier ook jodenmoordenaars in Nederland geweest en er zijn godslasteraars en moordenaars geweest in alle landen. Dat is een kwestie van visie. Maar het jodendom is belangrijk, omdat het zichzelf heeft weten te behouden met een eigen cultureel patroon, terwijl het internationaal verdeeld was. Het jodendom in de diaspora krijgt eigenlijk een bijzondere nadruk doordat het zijn oude waarden niet prijsgeeft. En als er enige culturele invloed is uitgegaan van het jodendom, mogen we dat vooral aan de jaren in de diaspora afmeten. Voldoende?

❖ *Heeft het jodendom in geestelijk opzicht nog een taak in de toekomst voor de mensheid?*

Dat is iets waar ik moeilijk over kan oordelen, omdat de joden vele figuren hebben voortgebracht die geestelijk heel erg belangrijk zijn geweest en dat zal blijven doen, mede gezien de culturele tradities van dit volk. Maar of ze in de toekomst geestelijk belangrijk zijn, dat zal aan haarzelf liggen, en aan de wereld. Geestelijk belangrijk is datgene waarin je jezelf terugvindt, waarin je door jezelf een relatie met kosmos, god of wat dan ook terugvindt en vandaaruit leert leven volgens een besef dat verder reikt dan zuiver materiële waarden alleen. Voldoende?

❖ *Kunnen de mensen die straks in Israël geboren zullen worden, nu in de sferen beïnvloed worden om mee te helpen een beter Israël te vormen?*

Mag ik een eigenaardige opmerking maken? Als de incarnerenden zo stom zijn voor hun incarnatie in Israël te kiezen in deze tijd, zal het heel erg moeilijk zijn om ze verder nog iets aan het verstand te brengen....

- ❖ *Wordt er al geestelijk invloed op de Israëliërs uitgeoefend; zo niet, wordt dat dat een van uw taken als de Orde hier stopt?*

De Orde is eigenlijk al gestopt. Naast vele andere volkeren zijn we al ongeveer tien jaar bezig ook met Israël en het jodendom daar. Alleen u ziet, de resultaten zijn betrekkelijk gering, omdat uiterlijkheden voor mensen nu eenmaal meer tellen dan een innerlijke stem. En als je ze iets op wilt leggen, dan kom je in grote moeilijkheden, omdat je hen dan de vrijheid van eigen ontwikkelingen ontnemt en daarmee veel te grote verantwoordelijkheden op je laadt. Voldoende?

- ❖ *Wat zou een goede en praktische stap zijn van Israël om te laten zien dat het werkelijk vrede wil?*

In de eerste plaats: Treedt niet zo hard op tegen de Palestijnen, integendeel, probeer ze weer rechten te geven, ook wanneer je weet dat ze in feite tégen je zijn. Spreek met de PLO, want dat is nu eenmaal de politieke representant van de Palestijnen en daarmee ook van zeer vele Palestijnse invloeden die lopen van banken en technische firma's tot, zeg maar, staatsposities in vele landen en dáárdoor een betere samenwerking mogelijk maken met de islam. Men moet niet vergeten dat in de islam door Mohammed is gesteld dat je respect moet hebben voor de joden en voor de christenen, omdat zij leven uit dezelfde grondwaarheid. En alleen de profeet zelf nog niet hebben leren erkennen. En wanneer je dat dus ziet als een basis om verder te gaan, dan kun je inderdaad veel bereiken. Het betekent geen verdere vestigingen aan de Westbank, besprekingen met deze mensen en hun vertegenwoordigers, direct en niet alleen indirect. Het staken van overdadig wapengeweld en repressief optreden waar dit mogelijk is, het beschermen van de Palestijnen tegen de joodse settlers, die in vele gevallen toch wel heel erg hard en onmenselijk optreden tegen hun burenen. Wanneer je rechtvaardig wordt, kun je na enige tijd een antwoord verwachten, waarin enige rechtvaardigheid niet uitgesloten is. Men moet echter beseffen dat dit een tijd duurt en geen wondermiddel is, omdat iemand die veel onrecht heeft ondergaan - Israël zelf is er een voorbeeld van -, vaak heel veel moeite heeft om te beseffen dat het onrecht ook voor een deel uit hemzelf is voortgekomen. Voldoende?

- ❖ *Welke waarborgen zouden er gesteld moeten worden om tegelijkertijd de veiligheid te handhaven?*

Ik denk dat de waarborg van de veiligheid ligt in het feit dat elke jood bereid is Israël te verdedigen met zijn leven en alle middelen waarover hij beschikt, als het wordt aangevallen. De veiligheid ligt in de samenhang van het volk, niet in de macht die het vaak nodeloos naar buiten toe ten toon kan spreiden. Voldoende?

- ❖ *Wat zouden de omringende Arabische landen kunnen doen om hun vredeswil te tonen?*

Ik denk dat ze heel veel hebben gedaan om die vredeswil te tonen met een uitzondering van bepaalde zeer fanatieke landen -ik denk aan Iran, maar ook aan Syrië bijvoorbeeld en aan Algerije, Tunis -, wanneer Israël dáár een begin verwacht, zal het zeer waarschijnlijk vergeefs wachten. Wanneer het zelf een begin maakt, zullen invloeden als die van Dubai ondermeer zodanig groot zijn en gelijktijdig de reden tot verweer en aanvallen van Israël zoveel geringer, dat dergelijke landen die zich met fanatisme op de uitroeiing van Israël storten, eigenlijk geen mogelijkheid meer hebben zich daaraan te wijden zonder gelijktijdig de steun en samenhang in de islamitische wereld, die ze tot nog toe genieten, geheel te verliezen en alleen te staan. Voldoende?

- ❖ *Hoe kan het terrorisme verdwijnen in deze gebieden?*

Zolang terrorisme zelfs nog door een voetbalwedstrijd kan ontstaan, lijkt het mij moeilijk om het waar dan ook uit te roeien. Je moet de mens leren dat bezit en macht niet zo belangrijk zijn als betekenis voor je medemens, dat je je waarden nooit kunt bewijzen door sterker te zijn, maar wel door beter en sneller te zijn dan anderen, wanneer het gaat om het helpen. Wanneer je dít gaat begrijpen, dan verdwijnt het terrorisme als vanzelf. Terrorisme is de machteloosheid van hen die macht, gezag en zeggenschap begeren omgezet in een gewelddadigheid. Voldoende?

- ❖ *Wat zijn de perspectieven van een samenleving in vrede van joden en arabieren?*

Wanneer ze elkaar helpen en niet proberen de superioriteit van hun eigen geloof boven alles te stellen, dan zal blijken dat ze vele kwaliteiten en eigenschappen gemeen hebben en dan zou Israël meer kunnen zijn, produceren en zelfs uitvinden dan tot op het ogenblik het geval is, terwijl gelijktijdig de Arabische staten door hun contacten met Israël en eventueel ook de

directe hulp van Israëlische burgers eveneens hun eigen peil verder zouden kunnen vergroten zonder daarbij tot een directe afhankelijkheid te komen van bijvoorbeeld internationale bedrijven en trusts of grote staten als Rusland en de Verenigde Staten. Voldoende?

❖ *Hoe zou de houding van de andere, bijvoorbeeld Europese landen, moeten zijn om het conflict tussen joden en arabieren te helpen oplossen?*

Wees goed voor de joden, maar ook voor de arabieren. Kies geen partij, help niemand met wapens of met financiën die in wapens kunnen worden omgezet, maar help iedereen om te leren beter te werken met de middelen die hij heeft en de problemen op te lossen waaronder volkeren en landen lijden. Leer ze kortom een welvaart te vinden binnen hun eigen gemeenschap, uit eigen krachten met hun eigen middelen en u zult daardoor de vrede in het nabije oosten aanmerkelijk vergroten. En nu gaan we kijken of u nog mondeling wat heeft in te brengen.

❖ *Is de houding van Israël, komt die ook niet voort uit angst, dat als zij niet hard optreden, dat zij dan onmiddellijk denken: dan komen we eronder.*

Ja, dat is ongetwijfeld waar, maar vergeet u niet dat deze angst in feite internationaal bestaat. Of dacht u dat het niet volledig willen ontwapenen van Rusland en de Verenigde Staten, twee landen die in feite er groot belang bij zouden hebben hun militaire uitgaven aanmerkelijk te bekorten, dat deze neiging om het niet te doen, niet voortkomt uit angst... Dat maatregelen van regeringen om burgers bepaalde mogelijkheden of rechten te ontnemen of niet toe te kennen, ook niet voortkomen uit angst dat deze de heersende machtsstructuur zou kunnen aantasten... Angst is algemeen en zeker, Israël kent angst, natuurlijk, dat is ook geen wonder. Maar is die angst op te lossen door angst te scheppen? En daarmee uit terreur geboren te zien worden? En uit vernietiging?

Er bestaat een heel mooi gezegde met een bijbelse achtergrond: 'Wie het zwaard opheft, zal erdoor vergaan. Maar hij die de ploegschaar smeedt uit zijn zwaard, zal de welvaart kennen van een rijke oogst'. Ik geloof dat je dat de mensen meer zou moeten voorhouden. Ik geloof dat dat genoeg is als antwoord.

❖ *Mag ik nog iets vragen over de Palestijnen?*

Natuurlijk.

❖ *Ik meen dat er een bepaalde groep is die hun kinderen al zodanig beïnvloeden dat bij elke daad tegenover de joden, dat het altijd kinderen zijn. Is er nou een bepaalde groep, waarbij de Palestijnen die die kindergroep beïnvloeden, want waarom doen de Palestijnen de volwassenen veel te weinig of...*

Omdat de volwassenen veel zwaarder zouden worden aangepakt en dat is in het verleden gebeurt. Een burgemeester die op een gegeven ogenblik een paar dingetjes zei die Israël niet aangenaam waren, kwam er wel met een paar gebroken benen en een lichte verminking af. Zijn ruggengraat die beschadigd is, is nu nóg verlamd. Kijk, dat optreden van Israël, heeft dus met zich meegebracht dat je hierdoor zoekt naar degenen die eigenlijk door de publieke opinie nog voor een groot gedeelte beschermd worden. En dan kies je de kinderen en de vrouwen uit, want kinderen en vrouwen zijn altijd voor de mensen meer waard dan 'die kerels die dat dan doen en 'natuurlijk' terroristen zijn'... Met andere woorden, men heeft door wreedheid geleerd dat het beter is zo nu en dan een kind het leven op te offeren aan een protest dan volwassenen te laten protesteren en alleen vrouwen en kinderen over te houden. En wanneer u dat kunt begrijpen, dan zult u ook begrijpen waarom de verschillende groeperingen - en dat zijn heus niet alleen de fanatieken, zoals Abu Hassan en dergelijke -, die in die intifada proberen om de kinderen en vooral de vrouwen op straat te krijgen, want dat is iets waartegen het verweer erg moeilijk wordt en een manier waarop je dat afstraft, zal al heel snel tot internationale opspraak voeren en daardoor pressie uitoefenen op Israël. Dat is de reden waarom men het doet.

❖ *Mag is iets vragen? U had het straks over door de groeiende wereldbevolking en het decimeren van de wereldbevolking in de toekomst in het Midden Oosten, waar Israël een deel van uitmaakt. Of u bedoelde dat de kans bestaat dat een nieuwe oorlog ontstaat...*

Nou, ik heb hier niet gedacht aan een wereldoorlog, maar zoals u weet, bevindt u zich op het ogenblik in een klimatologische verandering die mede door de mens in feite tot stand is gebracht. Wanneer we eenvoudig aannemen dat rond 2025 tot 2050 het gemiddelde peil van de oceanen gestegen is met ongeveer 45 tot 55 centimeter, dan kunt u daaruit al aflezen, dat het hierdoor erg moeilijk zou worden om bijvoorbeeld geheel Nederland te behouden zoals het

is. Al is het alleen maar dat grondwater zouter wordt en dergelijke dingen, als je de dijken bestand kunt houden tegen de stormvloed die dan natuurlijk veel meer optreden. De verdeling van de luchtstromingen - cyclonen, anti-cyclonen - is eveneens al sterk afwijkend van wat, zullen we zeggen, van 1900 tot 1950 het geval was. We kunnen dus zien dat er hier grote veranderingen zijn. Deze veranderingen betekenen verder een grote invloed dus op de levensmogelijkheden. Wat dat kan betekenen, kunt u in delen van Afrika bijvoorbeeld al zien. De mens kan eenvoudig niet voortleven zoals hij leeft, maar hij is niet bereid om beperkingen te aanvaarden. En dit impliceert dat het voorlopig nog wel vérder zal gaan. Dat houdt in dat wanneer er al beslissingen vallen om het milieu te sparen en dergelijke, deze in de meeste landen pas na 10 tot 20 jaar kunnen worden verwacht. Maar na die 10 of 20 jaar is de afwijking aanmerkelijk vergroot en is dus ook de verandering in de atmosfeer en in de geladen lagen in die atmosfeer, of beter gezegd de stratosfeer, dus aanmerkelijk voortgeschreden. Dat wil zeggen dat we een versnelling krijgen van het geheel en daarom noem ik het jaar ongeveer 2050. Wanneer dit gebeurt, dan is het niet meer mogelijk om de mensen in leven te houden volgens de huidige normen van welvaart of welstand. Het houdt in dat men gelden nodig heeft voor allerhande dingen die moeten worden gewonnen, een arbeidskracht nodig zal hebben die moet worden ontnomen aan de industriële structuren die hier zijn. Dat wil verder zeggen dat landbouwers te maken zullen krijgen met zeer onregelmatige oogstopbrengsten, ofschoon wanneer het broeikas effect toeneemt, ongetwijfeld bepaalde delen als noord-Canada en Siberië bijvoorbeeld meer kunnen gaan produceren aan voedingsmiddelen, maar zeker niet genoeg voor de hele wereld. Wanneer u zich dat realiseert, is een decimering van de mensheid rond deze periode van het jaar 2040-2050 een zeer grote waarschijnlijkheid. Het is zelfs mogelijk dat op grond van de ontstane problemen voordien al allerhande strijd, handelingen, misachting van menselijke noden en dergelijke op zullen treden, waardoor de bevolkingsaantallen al veel eerder gedecimeerd zullen zijn. Maar dit zal voor het jaar 2010 waarschijnlijk niet het geval zijn. Voldoende?

Nou, vrienden, dat was het dan. En dan wil ik eigenlijk toch tot besluit nog een paar dingen op mijn manier zeggen. Daar waar de tempel stond, gloeit nu de halve maan. Daar waar de welvaart was, moeten mensen stenen gooïend gaan te zoeken naar hun eigen recht. Wat is de werkelijkheid die zin geeft aan dit al in deze tijd, in deze waarde, deze zoekende verwarring, waarin men niet zichzelf kan zijn. Is het menselijk weten, menselijk begrijpen dan zó verward, zó bang, zó klein, dat men niet meer als mens wil leven, maar als een vreemde automaat die door ideeën voortgedreven de werkelijkheid niet meer verstaat en anderen dwingt zichzelf te offeren, aan zichzelf ten gronde ooit te gaan, alleen omdat men het menszijn zelve niet áándurft of niet kan verstaan. O, Israël, uw grote krachten, uw grote macht, uw werkelijkheid, zij vergaan in 't steeds meer smachten, ontstaan door uw onmenselijkheid. O, Islam, met uw grote waarden, uw zoeken naar rechtvaardigheid, uw zoeken naar de eeuwige waarden, het zoeken naar het ware pad. Gij zwelgt uw eigen grootheid en drinkt aan eigen waan u zat, zodat u niet uzelf zijt en niet uzelve meer verstaat. Is het dáárdoor soms dat al uw waarde verdwijnt en langzaam rot, vergaat? O, christendom, uw grote waarden, uw droom van naastenliefde en werkelijkheid, kunt ge alleen uzelf handhaven, omdat ge steeds uzelf misleidt? Ge spreekt van God weer en meent belangen, spreekt van leer en neemt uw macht, maar in de nederigheid en liefde ligt christendom, uw ware kracht. Veroordeelt dan niet, spreek geen oordeel over anderen, over eigen zijn, leef de kracht waarin ge kunt geloven. En wees bewust daarin klein dienstbaar, zoekend naar de minste waarde, waaruit nog voortvloeit menselijkheid en leef op aarde ínnerlijk de krachten van God en schep zo eeuwigheid die ook het heden kan omvamen. Gij al tesaam, gij moet verstaan, dat slechts hij die ín zich de kracht kan dragen, die niet bevestiging wil vragen van uiterlijkheden, voort kan gaan, en ware mensheid doet bestaan op aarde en daarna in alle sferen. De tempel staat in ieders hart, niet slechts op Sion, dat moet iedereen verstaan. De uiterlijkheden van een tempel zijn een waan, die slechts de waarheid kan vertreden die ín de mens geboren wordt en in hem voortleeft, alle dagen. Schiet gij en wat ín u waar bestaat, tekort. Ge zult op aard en ook daarna de lasten moeten dragen. Tja, neem het me niet kwalijk. Ik weet dat het gebruikelijk is om, wanneer we zo'n uitbarsting plegen, u te vragen om de woorden te geven, maar...

Het is hier pro en contra Israël geweest. Ik ben niet pro, ik ben niet contra, ik zoek naar de werkelijke waarden. En die werkelijke waarden, die zoek ik niet alleen voor Israël. Ik vroeg mijzelf af of een mens die niet lééft vanuit zijn innerlijke kracht en déze waarmaakt, ooit een mens kan zijn. Ik geloof dat het antwoord is: alle grote en kleine godsdiensten en filosofische

beschouwingen op aarde hebben alleen zin wanneer ze innerlijk beleefd worden, omdat innerlijk de formulering een kosmisch karakter krijgt en dan voorkomt als een werkelijk leven, een werkelijke kracht, waaruit je bestaan als vanzelf gestalte krijgt op een harmonische, op een menselijke manier. En daarom heb ik die uitbarsting gepleegd. Niet tegen, niet voor, maar zoekend naar de ziel. En Israël, uw ziel is schoon, maar ge hebt haar met gewaden behangen en gemaakt tot een overspelige vrouw, omdat ge haar reinheid niet hebt kunnen beseffen. O, Israël, o, christendom, o, boeddhisme, islam, wat hebt ge gemaakt van het licht dat in u leeft, een gaspitje, waarop u uw stoffelijke belangen probeert gaar te smoren. En dat is de conclusie die ik wil trekken: Niet alleen Israël faalt, allen falen, die denken dat uiterlijkheden belangrijker zijn dan het innerlijk; die denken dat uiterlijke wetten van meer belang zijn dan de kosmische wet die elke mens is ingegrift. En in een tijd van verandering - en dat is deze tijd - zal de mens alleen daar zijn rust, zijn kracht en zijn waarde kunnen vinden. En als ik het daarbij laat, moet u het me maar vergeven. En als u vindt dat ik teveel gepreekt heb, nou ja, zelfs uw minister-president kan het zo nu en dan nog doen, dus waarom zou ik niet?

En als u denkt dat ik een klein beetje gelijk heb, kijk dan niet hoe ánderen tekort schieten, kijk even naar uzelf. En als u denkt, ja, maar dat is zo vervelend, dring iets verder door, dan vindt u het licht, de kracht en de rust, waaruit u werken kunt volgens datgene wat u zijdt, maar ook datgene wat de mensheid nodig heeft. Ik dank u voor uw aandacht.

Goedenavond.